

Într'unirea ideilor în conștiință.

(Din propedeutica pedagogică.)

Esperiință. Dacă gustăm zahărul de zece ori, după fie-care gustare se produce în conștiința noastră câte o idee despre dulceața lui. Gândindu-ne la ideile ce s'aun născut, vom băga de seamă, că nu ne putem aduce aminte de fie-care dulceață în parte. Ori de câte ori vom gusta zahărul, în conștiința noastră nu va rămâne decât o singură idee despre acea dulceață.

Scim mai departe din esperiința noastră, că cine a gustat zahărul numai odată, nu poate deosebi dulceața lui așa de bine ca cel ce l-a gustat de zece ori. Ideea, care o dobândim prin cele zece gustări, e mai chiară decât cea dintâi, decât cea din urmă și decât ori-care din cele zece idei în parte.

Din esperiințele acestea aflăm următoarele:

1. Ideile, câte s'aun produs în conștiința noastră despre dulceața zahărului, nu se deosebesc în nimic unele de altele. Astfel de idei le numim *idei egale*.

2. În conștiința noastră nu rămâne decât o singură idee, în care *s'aun contopit* toate ideile egale.

3. Ideea, care ne-a rămas în conștiință, nu e nici cea dintâi, nici a doua etc., nici cea din urmă dintre ideile egale, fiind-că ea e *mai chiară* decât ori-care din cele zece idei.

Pe baza celor aflate putem stabili următoarea:

Lege: *Ideile egale se contopesc într'o singură idee, care e mai chiară decât fie-care idee în parte.*

Aplicare. Pe această lege se bazează întipărirea prin *repetițiune* a celor învățate. Când repetăm unul și același lucru mai de multe ori, dobândim tot atâtea idei (elementare ori complexe), care sunt egale între sine. Aceste idei se contopesc într'o singură idee, însă mai vie, mai chiară, prin urmare mai bine întipărită în conștiința noastră. De aci vine regula de învățământ:

Repetează ceea-ce roesci să se întipărească bine în conștiință.

Adeseori se convinge învățătorul din răspunsurile școlarilor, că la prima înfățișare a unui lucru nu s'a produs intuițiune, prin urmare nici idee destul de chiară. Până când ajunge școlariul a-și da seamă despre cele vădute, s'a șters urma ideii fără a prinde rădăcini destul de adânci în conștiința sa. În cazul acesta nu folosesc nici o explicațiune ori chiar dojenire. Mijlocul cel mai bun este a repeta intuirea lucrului, pentru ca să se pôtă născă o idee nouă, care să se contopescă cu rămășițele de idei, ce se vor fi mai aflând în conștiință și să producă o idee mai vie și neperitoare.

Astfel putem dice cu drept cuvânt că „repetițiunea este mama studiilor“.

Stefan Velovan.

(Va urma.)

Faptă bună, demnă de imitat.

Sințul de adevărată caritate creștină, de a sacrifica din averea proprie pentru scopul luminării și cultivării celor de un sânge și de o credință cu noi, deși acest nobil sinț se manifestă astăzi foarte rar, totuși el n'a încetat cu totul. Dovadă la acesta ne este actul fundațional, ce-l publicăm mai jos. Fapta această demnă de totă lauda, imitată cu timpul și de alți binevoitori și binesimțitori creștini cu stare materială binecuvântată de Dumnezeu, ne îndreptătesce a spera, că deși mai târziu totuși vom ajunge la de mult doritul scop, de a înființa un gimnasiu român gr. or. confesional în Caransebeș, în privința căruia s'a făcut de ani pași cuveniți, dar până astăzi fără rezultat, deoarece la respectiva petițiune de a înființa acest gimnasiu cu ajutorul fondului grăniceresc, nu ne-a venit până astăzi dela locurile mai înalte nici o rezoluțiune. Prima fundațiune pentru un asemenea scop este a în domnul fericitului advocat *Dimitrie Hățegan* din Oravița, care se administrează cu conștiință de cătră Consistoriul diecesan. Fie, fie, ca mulți să urmeze aceste nobile exemple după cuvintele Apostolului Pavel: așa dar' până avem îndemănare, să facem bine pentru toți și mai cu seamă cătră cei ai nostri de o credință!

Document fundațional.

1. Subscriși *Elia Pepa* căpitan c. r. în pensiune, *Iosif Seracin* c. r. locoteninte colonel în pensiune, *Teodor Seracin* c. r. colonel și comandant al regimentului de infanterie Nr. 41 și *Alexandra Seracin*, sora celor doi din urmă, depunem pentru eternizarea memoriei pre timpuriu răposatei soții resp. surori *Eufemia Pepa* născută *Seracin* suma de 200 fl. dicem două sute florini valută austriacă la Consistoriul diecesan gr. or. român a Caransebeșului cu aceea destinațiune, ca capitalul acesta de 200 fl. să-l depună numitul Consistoriul cu siguranță spre fructificare până atunci, până când se va înființa în orașul Caransebeș un Gimnasiu confesional gr. or. român, în care ultim cas au a se folosi atât capitalul cât și interesele lui, ce se vor fi adunat până atunci, pentru susținerea și dotarea numitului Gimnasiu.

Ne condiționăm însă, că numele soției respective surorii noastre *Eufemia* se fie pomenit, cu ocaziunea memorării sprijinitorilor și binefăcătorilor bisericii noastre gr. or. și a națiunii române.

2. Subscriși depun mai departe tot la Consistoriul diecesan gr. or. român a Caransebeșului spre eterna aducere aminte a soției resp. surorii *Eufemia Pepa* născută *Seracin* suma de 150 fl. dicem una sută cincideci florini v. a. cu aceea destinațiune specială, ca și acest capital să se depună cu siguranță spre fructificare și să se administreze de cătră suslăudatul Consistoriul până când capitalul va aduce 1 fl. dicem un florin v. a. pe fiecare lună,

în care cas apoi acest un fiorin se va da păzitorului morminților seî cemeteriului gr. or. din loc, instituit pe calea legală prescrișă, din lună în lună de către Consistoriul desamintit, căruia îi concredem pe timpuri eterne administrarea acestei fundațiuni.

Păzitorul cemeteriului, carele se va afla din timp în timp în acelaș, este îndatorat a ține în stare curată și a păzi și scuti de ori și ce vătămare cripta familiei *Seracin* aflătoare în cemeteriul local de aici.

Tot deodată cu predarea acestor litere fundaționale ale noastre am depus la Consistoriul diecesei gr. or. române capitalele fundaționale de 200 fl. și 150 fl. la olaltă 350 fl. dîcem trei sute cincideci fiorini v. a. cu aceea respectușă rugare, ca să binevoescă a administra aceste fundațiuni conform destinaținei lor.

Spre adevărea acestor litere fundaționale ale noastre le-am subscris toți patru fundatori cu mâna proprie în fața mărturiilor chemate spre acest scop, în a cărora presintă s'a cetit acest document fundațional în întregul lui cuprins declarat și aprobat din partea fundatorilor ca voința lor proprie.

Caransebeș, în 25 Aprilie 1886.

Ca martori:

Elia Pepa m. p.

căpitan e. r. în pensime.

Traian Doda m. p.
general e. r. în pensime.

Josif Seracin m. p.

e. r. locoteninte colonel în pensime,
proprietariu al crucii pentru merite
militare.

Ioan Bartolomei m. p.
secret. cons.

Teodor Seracin m. p.

colonel și comandant al regimentului Nr. 41, cavalier al ordinului leopoldin, proprietariu al crucii pentru merite militare etc. etc.

Alexandrine Seracin m. p.

Fenomenele Vulcanismului.

(Continuare).

Visitatoriul frumôșelor câmpii din dulcea Italie, vede de pe ruinele forului pompeian cătră N. un stâlp de fum înălțându-se cătră ceriî. Ruinele bine păstrate a acestui for aduc aminte, că pământul de sub picioarele sale, aî fost odată piața agitată a unui popor măreț, sîrguincios, cult, luxurios peste măsură și cu totul închinat plăcerilor lumesci.

În decurs de 600 ani, cât aî existat orașul Pompeii, nu se face pomenire de erupțiuni vulcanice; ba ce este mai mult, Vesuvul de astăzi, un munte conic de 1220 m. înălțime, nici n'a existat în timpurile acelea.

Vesuvul cel vechiî, numit astăzi *Monte di Somma*, avea cu totul altă formă. Noi îl cunoșcem dintr'un tablou bine conservat, pe unul din părății desgropați ai orașului Pompeii și din opurile scriitorilor anticî.

Vesuvul de odinioară, un munte de 1100 m. de înalt, avea la vârș o căldare de 3.5 Km. în diametru, ai cărei părăți de trahit erau pe din lăuntru tăiați de multe crepături și de abisuri afunde. În gura căldărei se afla cătră S. V. o scirbină acoperită cu tufș; ér fundul craterului crescut cu diferite buruene, era aprôpe plan.

Geograful *Strabo* și istoricul *Dio Cassius* presupun în scrierile lor, că acesta scobitură ar fi craterul colosal al unui vulcan stêns. Cum că n'a dat acest munte nici cel mai mic semn de viață, ni-o dovedesce următorul fapt istoric. *Spartacus* învins în fine de legiunile romane, și-a căutat mântuirea sa în acest crater. Întrêga sa armată, de 60—70.000 de sclavi, gladiatori și țărani, aî aședat-o aci și scutită de zidurile cele naturale ale craterului, s'a apêrat timp mai îndelungat cu multă vitejie în contra lui *Cassiu*.

Craterul, în carele i-și afla-se nefericitul *Spartacus* refugiul seî, este cea mai sigură dovadă, că Vesuvul a fost în timpuri preistorice un vulcan activ. El aî avut de sigur, ca toți vulcanii, un vârș; dar acesta s'a surpat. Posibil, că după ce aî eșit cu ocasiunea vr'unei erupțiuni prin scirbina amintită, din sîmul seî multă lavă curgătoare, s'a slăbit temelile sale și în urmarea greutății materiilor din care se compunea muntele, acesta a trebuit să se dărême și să se astupe țava sa. Materiile vulcanice și în deosebî cuantitatea cea mare de tuf, din care se compun straturile șesului de Campagna, sînt pozitiv productul muntelui astupat.

Deși afirmățiunile unor scriitori ai anticității, cariî făceaî amintiri de erupțiuni vulcanice, erau temeînice, totuși poporul nu puté să pună preț pe teoriile lor. Lumea era si p'atunci speculativă și concurența mare.

Pe la anul 600 a. Chr. așasêră de bine Oschiî din orașele Acerra, Nola și Nuceria, ca să întemeieze lângă golful magnific al Neapolei, o colonie nouă, prin carea vor avé să concureze cu neguțatoriî greci și fenicienî, în ale căror mâni era concentrat în mare parte comerciul țêrilor din prejurul mării mediterane.

Noiî cetățeni, aî fost după un vechiî obiceiî grecesc conduși, cu mare pompă la locul destinat, unde începură pe o dălmă de lângă pôlele Vesuvului, cu zidirea noului oraș. Noua plantațiune se numi *Pompeii*, care nume se derivă dela cuvântul grecesc *Pompe* ce însêmnă: procesiune, pompă.

Prin chivernisire bună, prin diligență rară și mai cu sêmă prin comerciul întins cu orașele matere, s'a rēdicat noua colonie peste aseptare; ea deveni în scurt timp emporiul *Campagnei*. Dar bunăstarea locuitoriilor avu cea mai stricaciôșă influință asupra moravurilor bune de mai nainte. Molateci peste măsură, dedați la lux grecesc și la desfrênări sibaritice: ei nu cugetaî la altceva, decât la traiî bun și la sporirea bunăstărei lor.

Anul 63 d. Chr. însă, aduse asupra oraşului mari nefericiri. În urma unui puternic cutremur de pământ, au rămas mulţi locuitori fără căpătâni, căci multe case publice şi private s'au fost ruinat de tot. Regimul imperial din Roma li-a fost mână de ajutoriu, dându-le pentru rezidirea caselor sparte anticipaţiuni din cassa statului şi felurite alte subvenţiuni. Noua restauraţiune nu s'a fost terminat încă, şi یت cumplita catastrofă a anului 79 d. Chr.

În urmarea cutremurului de pământ dela anul 63, trebuie să se fie spart pământul mai multor caverne interne, trebuie să se fie destupat mai multe canale, prin care sta vechiul crater în comunicaţiune cu marea vecină. Ţiţinele de apă, la început neînsemnate, au devenit din ce în ce mai largi şi în decurs de 19 ani s'a străcurat destulă apă până la vatra de foc, carea la acest vulcan stens n'a putut să fie tocmai adencă. *Înferbentându-se apa, expansiunea şi presiunea vaporului produs şi adunat prin caverne şi crepături, căusară în fine neevitabila exploziune.*

Un simplu esemplu ne va dovedi, cât de mare e puterea vaporului comprimat.

Dacă lăsăm să ferbă cu clocot o olă bine astupată, esperiăm că ea se va sparge, mai nainte seü mai târziu, amesurat soliditaţii materiilor din care este făcută. Exploziunea olei s'a produs prin presiunea vaporului comprimat. E lucru natural, că şi vaporul din lăuntrul pământului, care s'a format din apa ce s'a străcurat până la masele de foc, va sparge cõja pământului acolo, unde ea va fi mai slabă.

În August seü Septemvre, datul nu se scie pozitiv, se sparse în partea de câtră S. V. de nou craterul cel vechiu, căci la locul acesta trebuie să fie fost mai slab, şi Vesuvul i-si începu érašî activitatea sa.

Noua exploziune, de sute de ori mai neînsemnată de cât cea preistorică, deórece şi craterul cel nou e de sute de ori mai îngust de cât cel vechiu, avu totuşî urmări înfricoşate. Bilióne de metri cubici de lapillii şi de cenuşă eşiră la lumina zilei. Din aceste materii a cădüt o mare parte în apropierea craterului şi agrămădindu-se aci, clădiră un munte nou; ér o altă parte, mánată de vânturi, cutropi locurile vecine. Trei zile au durat înfricoşatul fenomen, şi după încetarea torenţilor de plóie, cari de regulă însoţesc erupţiunile vulcanice, Vesuvul se presentă în noua sa formă.

D'atunci până astăzi, s'a schimbat Vesuvul numai fórté puţin. Numele *Vesuv* l'a primit muntele de nou format, pe când cel vechiu se numesce astăzi *Monte di Somma*, verosimil de după satul din apropierea sa.

Călătorind dela Neapolea dealungul ţermului, câtră S. dăm de oraşelele St. Giovanni, Portici, Resina, Torre del Greco şi Torre dell' Anunziata. În locul oraşelor Portici şi Resina de astăzi a stat *Herculanium*, o colonie elină; lângă mare aprópe de Torre

dell' Anunziata era *Pompeii*, ér la póelele muntelui St. Angelo, oraşelul *Stabe*. Câmpiile dintre aceste 3 oraşe, erau frumoşe şi vestite pentru vegetaţiunea lor cea bogată. Nenumérate ville, locuinţele de vară ale celor mai ilustre familii patriciene şi ale aristocraţiei financiare romane, împodobiau aceste locuri într'un mod atât de fermăcătoriu, în cât cu drept cuvânt se dice: că locul acesta este o bucată din paradis, pe care Ddeü într'un ceas de negrişă, a scăpat-o pe pământ. Tocmai acest cap de operă al naturei şi a diligenţei omenesci, trebui să sufere atât de cumplit prin erupţiunea Vesuvului.

Pompeii şi Herculanium şi cu ele din preună numéroşele ville ale nobilimeii romane fură cu totul eutropite de lavă, ér din Stabe numai o parte.

Părdoséla oraşului Pompeii (petri cuadrate de dolorit) e acoperită cu o pătură negriciósă de 0.25 m. de sigur primul precipitat al norului, despre care ne spune Pliniu cel bătrân, că s'a redicat în forma unui pin, d'asupra Vesuvului. Peste acésta zace o altă pătură înfoiată de 2.5 m., constatátóre din lapillii uşor de delăturat cu ajutoriul unei lopeţi. Peste măsură mare trebuie să fie fost expansiunea vaporului de apă, căci numai așa s'a putut desfunda craterul muntelui Somma şi să se arunce atâta petró, până la 6—7 Km. îndepărtare.

Pătura de lapillii, ajunge până la coperişul caselor. Stradele şi piaţele oraşului s'au umplut fără îndocla de petró, uşele şi ferestrele locuinţelor erau deja baricadate. Peste lapillii aflăm o pătură de cenuşă de 2—3 cm. de grósă şi din acéstă împrejurare putem să conchidem pozitiv, că exploziunea era aprópe terminată, deşi mai sînt peste acésta încă 2 pături de lapillii de câte 2—3 cm. de gróse, despărţite prin pături de cenuşă de câte ½ metru.

Păturile la olaltă sînt de 4—5 m. de gróse. Materiile, din care se compun sînt uscate, înfoiate şi uşor de sfărémát. Se înţelege de sine, că au trebuit să se dărême sub greutatea lor, acoperişurile şi zidurile mai puţin solide.

Un oraş întreg, dela ale cărui case numai coperişurile lipsesc, fiind cea mai mare parte astăzi desgropat, spune cercetătorului, că 3 zile au fost de ajuns, ca să se îngrope mărirea sa.

Pompeianii cuprinşi de spaimă, au căutat a se mântui câtră Stabe, deşi le era grea fuga, căci plóia de cenuşă prefăcuse ziua în nópte întunecată. Numai cei slabi de fire, ascundându-se prin podrumuri, deveniră victima nepăsării lor. Când începuse plóia de lapillii au fost ori ce scăpare imposibilă. O sórte crudă avură cei ce nu se adăpostaseră încă; ucişi de petri şi cutropiţi de cenuşă işi aflară acesti nenorociti în lavă mormintele lor!

Locuitorii din Herculanium au trebuit să sufere chinuri şi mai cumplite, deórece vântul Scirocco, carele din întemplantare bătea pe timpul erupţiunei, au dus şi au grămădit la locurile acestea cu mult mai multă lavă, de cât în Pompeii. Cuprinşi de gróză alergară

mic și mare câtră mare; acolo la marginea orizontului se zăreau năile romane, care se păreau a-le aduce ajutoriū și mângăere. Era *Pliniu* comandantele flotei romane staționate în Misenum, carele sosise, ca să mântue ce este de mântuit. Nefericiții se credeau scutiți, când etă, că flotila nu înainteză și este necesitată a se retrage. Înzădar strigătele lor desperate, înzădar rugăciunile lor ferbinți, căci năile, ajutoriul lor atât de mult dorit, dispar. Ce puté fi cauza?! Fumul mării, s'a fost rădicat în urma unu cutremur de pământ și dând năile peste aseptare acolo, unde marea era mai nainte atât de adencă, de uscat, s'a făcut ori-ce apropiere imposibilă. Nenorociții au fost uciși și cutropiți de lavă, în fața flotei romane.

Din Stabe s'a cutropit din cauza vântului Scirocco, carele bătea în direcțiune contrarie, numai o parte, pe când locuitorii sei au aflat în fugă scăparea lor.

Astfelu s'a nimicit, prin noua erupțiune a unu vulcan stens, ceea ce este un fenomen foarte neînsemnat în istoria fizică a pământului nostru, numai în trei zile, tot ce s'a creat în decurs de sute de ani, prin muncă intensivă, diligență rară și cultura înaltă a mai multor țeci de mi de muritori.

„O generațiune trece și altă generațiune vine; dar pământul rămâne în etern“. Ecl. cap. 1. vers 5.

(Va urma.)

Higiena pruncului.

Copilul întărcat se arată voinic prin spresiunea feței sale. Din fisionomie poți acum ceti simțul lui intern. Îndemnul de a și împărtăși închipuirile și esperințele sale câștigate de un an în cercul părinților, radeniilor l'impintenă la vorbă. Copilul vorbește.

Pruncul mic imiteză tot ce vede, tot ce aude. El e acuma mai drăgalaș. Se jocă și isi ageresce mîntea mai tare prin jucăriile sale.

Obiectele de jucat nu au să fie filigrane și mici deorece produc vedere scurtă. O surducă (minge) mare și elastică, o păpușă, un cal de lemn, o trăsură, un bicu, o bătă de călărit, o grămadă de năsip în ocol spre a sări, spre a se tăvăli, culesul florilor din grădină, de pe câmp, alergatul după fluturi, după gândaci sburători produc de o parte plăcere, de altă parte mișcări gimnastice în micul om. Așa se întărește pentru școlă până nu'a umbla la școlă.

Casurile de morțe, cari vin deacum înainte între prunci sunt cu mult mai rare, ca între sugători.

Copilul umblătoru nu perde atăta căldură. Pelea corpului e mai grosă, mai resistentă contra influințelor admosferice, contra influințelor pământului și cu un cuvânt contra morburilor de tôte zilele.

Morburile inveninătore, cari atacă indiviți singuratiei în deosebite timpuri și în deosebite locuri, se numesc morburu sporadice. Morburile inveninătore, cari vin cu grămadă în un loc sau în mai multe, în

o di, în o săptămână sau lună, și atacă de odată în mod egal mulți omeni, se numesc morburu epidemice. Morburile inveninătore endemice sau de țară sunt acelea, cari se repeteză des în unul și aceleași loc. Fiecare morb inveninătoru are veninul său specific. Veninul care se nasee în omul bolnav, veninul ce trece dela omeni morboși pe omeni sănătoși, de pe om pe animal, veninul ce produce tot acel morb: e venin contagios sau lipicios. Veninul miasmatic ese din pământ și se suflă de vânturi. Veninul acesta se lipesce de omul sănătos, de omul acela, care nici nu a vedut, nici nu s'a întâlnit cu morboși. Omul străbătut de acel venin nu pôte infecta pe alți omeni sănătoși.

Este forte de lipsă pentru un preot, pentru un învățătoru, pentru un tată de familie, care scie ceti și serie cu un cuvânt pentru un cărturarū ca să prieapă ce însemnă vorba: *sporadic, Epidemic, Endemic, Contagiū și Miasmă*.

Să ne însemnăm bine cuvintele amintite și cu deosebire înțelesul lor. Tot cu ele avem de lucru, tot de ele se tene, tot de ele se feresce până la bătrânețele sale omul sănătos. Numai pruncul sugătoru numai bătânul încovoiat de ani sunt mult puțin scutiți de morburu infectătore. Lungorea (thyphus) nu cruță nici pe unul nici pe altul. Și așa aici ca ori și unde se află esceptiuni.

Pruncul mic până a nu umbla la școlă, ba chiar, în școlele elementari fiind, trece peste multe morburu lipiciose. Morburile acestea se numesc acuma morburu de copii. Decând comunicățiunea omenilor crucișă repede cu căi ferate, cu năi de vapor, cu drumuri principali de comerțu, cu puncte centrali și de acolo cu sate ascunse, cunoscem bine Morbiliu (cosacii) Vărsatul, Difteria, Tusa măgărăscă și Cholera.

Tôte aceste morburu înspăimântătore erau mai înainte locali și legate de un teritoriu anumit. Un munte, un riū, un lac, o mare era granița lor. Astăzi se supune și copilul, ce umblă la școlă, acestor morburu. Știința naturală și regulele ei sanitari ne dau în astfel [de împrejurări ajutoriū.

A) Morbiliu sau pojarul mic.

Pojarul mic e cel mai blând morb epidemic. De regulă nu el ca atare, fără morburile consecutive omoră. O scuturare sau mai multe de frig, o aprindere de ochi, o trognă cu strănutat, o răgușală cu tuse și tot deauna ferbințeli scot după mult trei zile Morbiliu la lumină. Pojarul acesta se arată în timp de 24 ore mai întâiu pe față, apoi pe grumazi și succesive pe trunchiū, pe extremități. Tot corpul e înpestritat cu pete roșii mari și mici. Între petele mari și între petele mici se află pele curată.

Pruncul mic euprins de morbiliu fantasază și nu arareori capătă fras. Spaima asta trece, mai totdeauna fără a lăsa urme după sine. Morbul duréză o săptămână.

O scursură, o aprindere de plămâni sau de pelița plămânilor, o aprindere de încheeturi, o

difierie, o tuse măgărăscă, cu deosebire bola uscată fac în și după morbilă complicațiunii neplăcute. Tote complicațiunile pot duce la mörte.

Regule sanitare. Să opresce a sta în apropierea unui morbos cu pojar mic.

Materia inveninătoare, ce nasece acest morb se produce în corpul bolnavului și ea planază în aerul ce încunjură pe pațient. Materia inveninătoare se țese în vestminte, se duce și aduce dela bolnavi la sănătoși. Nică depărtarea de mai multe kilometre, nică vântul, nică plöia, nică ninsörea nu scot din vestminte cu una cu două materia inveninătoare. Materia inveninătoare a pojarului mic se află mai departe în lacrimi, în tusă, și în sângele morbosului. Cu lacrimi, cu tusă, cu sânge poți ultoi morbilă în ömeni sănătoși.

Fie care om trece și petrece acest morb fiind încă copil. Casurile de pojar mic la junesunt rare, la bărbați mai rare și la bătrâni încetă cu totul.

Școlele elementari sânt special a se invigila, pentru că de regulă acolo clocesc atari epidemii.

Un cas de mörte opresce după regulile sanitare pomenile în aceiași casă.

Tote încaperile folosite de mort trebuie să se desinfecționeze sëu curățescă.

Spre scopul amintit se spală cu leșie clocotindă podelele, se ventilază chiliile, se văruesc păreții, se bat de prav țolele; pe scurt totul se aerisază.

Dacă epidemia de morbilă e estraordinar periculösă, fuga din o regiune morbosă în alta sănătösă este de preferit.

După ce s'a stins radical epidemia pojarului mic, pot veni acasă fără frică și copii duși.

Medicamente contra pojarului mic nu avem. Medicamentele, cari se dau, strică mult și nu scurtază de loc procesul morbului.

Ascultând de regulile sanitară oprim ori-ce intrare în chilia bolnavului.

Între vecinătatea curiösă, între neamuri și copii lor se tac comunicațiunea.

Numai o persönă are a grijă de pacient.

Perdelele dela ferești se trag prin o pânză subțire. Ascetă întunecime de chilie nu genază vederea micului pațient cu ocașiunea deschiderii ușei.

Fața morbosului o astrucăm, pe el îl învelim cu țole și deschidem de trei ori pe zi ferestrele spre aerisare. Un pătrariu de öra e destul pentru aerisare.

Dacă bolnavul în primele zile nu are deschidere intestinală, ferbem o mână de prune uscate în o ulciă, adaugem câteva bucăți de zăhar alb, dăm zama, dăm chiar și prunele micului pațient și ne ajungem scopul dorit. Merele fripte au tot acelaș rezultat.

Curățenia scrupulösă e la pojarul mic medicamentul cel mai bun.

Cămășă ori ismenele cu cămășă se în schimbă în tote zilele. Una și ambele se aplică tot deuna calde pe pacient. Pacientul pöte bé apă prospëtă după plac și după gust.

Zamă de carne de vită, zamă de găină sörbe pacientul în decursul morbului. Zama, se curățesce de grăsime și ca să fie mai nutritöre se bate un öu crud în ea.

Cătră finea morbului adecă din a șeptea și trecem cu incetul la nutremintele îndatinate. E consult dela începutul morbului a unge tot corpul bolnavului cu unsöre saü cu unt prospet nesărat sëu cu slănină dela soric odată saü de dönă ori pe zi. Ferbințelile încetă și procedura aceta ajută mai târziu la jupuirea pelei.

Dr. Leo Mureșan.

Necrolog.

Tocmai în ziua sântelor pasci, în 13. 25 Aprile a. c. la 8 öre a repausat aici ténérul avocat *Georgiu Sierbanu*, fiul Rsmului Domn Protopresbiter al Banat-Comloșului, *Vichentie Sierbanu*. În regretatul repausat, a pierdut națiunea și biserica nötră pre unul din cei mai credincioși fii ai ei.

Georgiu Sierbanu, după ce în etate de abia 23 de ani deveni avocat, a funcționat câțiva ani ca vicefisc al Comitatului Torontal și numai înainte cu 3 ani căsătorindu-se cu fiica dlui *Iulian Ianculescu* din Lugos, s'a așădat și a deschis cancelarie advocațială aici în Caransebeș.

Acest scurt restimp a fost de ajuns ca el să-și câștige inima nötră a tuturor. *Sierbanu* era un talent rar, unul din cei mai de frunte advocați ai Bănătului; abia înainte cu 2 șeptemăni, când se lupta deja cu mörtea, a ținut la tribunalul din loc o apërare, care ca cuprins și formă a pus în o adevărată nimire numărösul auditor, ce a fost de față. El a fost un esces de onestitate și de nobleță de inimă, era în stare a jertfi tot pentru un amic, totdeauna a fost între cei dintăi contribuenți pentru scopurile nöstre culturale. În societate prin cultura sa înaltă, prin bländetele, bunătatea și spiritul sëu de o rară agerimë și umor, înveselia și distrăgea pre toți. El n'a fost clevetitor, nu invidios, minciuna o ura din tot sufletul sëu și materialist nu era, de acea prin totă ființa lui își deschidea inima și îi insufla o încredere nespusă.

Așa numai s'a putut întimpla, că vestea morței sale a stricat tuturor, celor, ce l'au cunoscut, veselia sêrbătorilor Sântelor Pasci. Acasă întins pre sarcofag ori cine îl vedea înmărmurit, cu aceeași bländeță și bunătate în față a trebuit să plângă lacrimi de o adevărată durere, er' când la înmormântare osemintele sale erau să se coböre pentru veci în pământ, cuvëntarea Dlui *Bartolomeiu*, pre care o publicăm mai jos, a făcut să plângă și omul cel mai tare de inimă.